

RENAIXEMENT

Adherit a la Unió Catalanista

SURT ELS DIJOUS

VOLEM

La llengua Catalana amb caràcter oficial per totes nostres relacions inclús amb el Poder Central.

Corts Catalanes, per estatuir la legislació civil i per el règim intern de la Nacionalitat Catalana i per a ser arbitres de nostra administració.

Que siguin Catalans quants a Catalunya desempenyin càrrecs públics.

Fixar contribucions o impostos per contribuir als gastos generals de l'Estat en la proporció que correspongui a Catalunya.

Supressió de quintos o lleves i facultat de poder contribuir a la formació de l'exèrcit de l'Estat espanyol per medi de voluntaris o diners.

Essent Nacionalista l'acció que al nostre poble realitza la Unió Catalanista, tenen el dret i el deure de cooperar-hi tots els Catalans moguts per les aspiracions del nacionalisme Català, qualsevulla que siga llur pensar i sentir en matèries **religioses, polítiques o socials**.

ELLS I NOSALTRES

PER fi, després d'anades i vingudes, de manifestacions aparentment incubadores de actituds enèrgiques i virils, engendradores de aquells simpàtics aires de revolta, s'ha constituït, mercès al favor d'una R. O., la ja massa manosejada Mancomunitat.

Si volguéssim nosaltres, fervents de tota una idealitat positiva sustentada sens claudicacions ni vilipendis, sostreure'ns al deure de parlar-ne, cauríem en un grossíssim erro, car ningú pot oblidar que l'origen, el fonament de la Mancomunitat dimana de la nostra honorable Unió Catalanista, per obra de l'encar testimoni vivent, de la proposició Folguera.

El nostre amic, qui junt amb En Sansalvador ens honoraren i s'honoraven ostentant a la Diputació la representació de la Unió Catalanista, fou amb sa proposició el ver pare de lo que després esdevingué voler unànim de la Catalunya tota. I l'avalà l'informe donat per la digníssima Junta Permanent de llavors, fent sentir sa veu serenament justa i fortament patriòtica al reclamar la Diputació el parer dels catalans tots, respecte al projecte llavors en laboració.

Là Mancomunitat d'avui a totes llums sabem no és aquella, i no ho és ni pot esser-ho, car aquella era la voluntat d'un poble que s'imposava, i avui és la mercé d'un cortisà que

s'acata, acceptant com a moneda de bona llei lo que realment no té altre valor que'l d'un troc de fang amb efigie.

La Mancomunitat d'avui tal com s'ha plantejat, la Mancomunitat d'avui amb sa a totes llums vergonyant sessió constitutiva, té d'esser l'asperó que malgrat nosaltres no volgüem, ens obligui a intervenir directíssimament en la constitució orgànica de la futura Catalunya, si no volem que's posi la dignitat de la Patria servilment als peus de la tirania.

Els homes titulats nacionalistes representants a les Diputacions del poble, han esdevingut fortament conservadors i eixa actitud, eixa modalitat no és pas la que porta en sí el triomf dels moviments nacionalistes, car arreu del món veiem triomfantes les reivindicacions patriòtiques, quan a elles hi són incorporades totes aquelles justíssimes aspiracions de llibertat individual que fan als homes, homes i que el conjunt d'homes lliures, dintre l'humanitat esdevenen una Patria lliure i triomfant encarnadora de totes les llibertats positives.

Els l'han encarnada la modalitat conservadora, element de vida de tota tirania; nosaltres cal que desvetllem l'esperit fortament lliberal i nacionalista que posi per damunt de tot la dignitat de la Patria, al posar-hi també la dignitat humana.

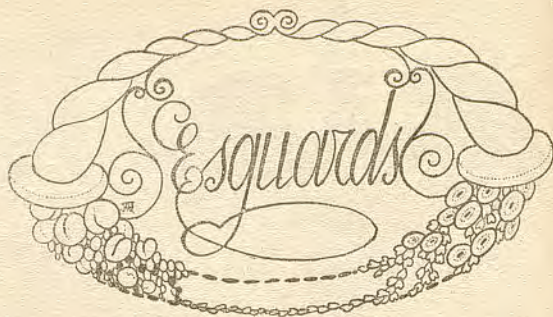
Ha calgut tant sols un petit copet a la seva cavallerositat i cortesia, per a que davant del representant del poder central, en un moment titulat per ells mateixos de reconstitució patriòtica, s'expressessin en la mateixa llengua amb que a Catalunya li han sigut arrebossades totes les seves llibertats, amb la mateixa llengua amb que ha sigut dictat el Decret de Nova Planta, amb la mateixa llengua dels Decrets de Notaríes i fent-ho aixís també, a prec del representant del govern presidit per l'home públicament repudiat per Catalunya.

Tots els agravis inferits a nostra dignitat nacional, totes les llibertats que'ns han sigut arrebossades per la suprema raó del més fort, no han representat res; una senzilla respallada, un floreig de paraules dites amb castellà ha sigut prou, per a que un organisme català vingués a la llum sens altra expressió, que la que ells mateixos han repudiat per ésser una imposició atentatòria a la dignitat de Catalunya, en deferència al representant de l'Estat que continuament ha oprimint la nostra Patria, negant-li tota expressió que pogués, als ulls de la Humanitat, presentar-lo com a organisme vivent de la mateixa amb personalitat pròpia.

Heus-aquí ells, els guardadors de la fè patriòtica, els únics nacionalistes, claudicant a plena llum i renunciant a lo més indestructible que de llur patrimoni tenen els pobles.

Totes les tiranies davant la fermesa dels pobles que per força les han sofertes, han tingut d'ésser respectuoses amb la llengua dels oprimits; avui els que's diuen representants d'aqueixos renuncien a ella. Si dissortadament no hi haguessin altres defensors de les Patries que ells, l'obra de les tiranies fóra acabada pel mandat imperatiu de lo per ells mateixos titllat de cortesia i que dit per son nom es diu cobardía.

Els que aixís obren són ells, els pràctics; els que'ns rebelem contra tanta porqueria de la gent conservadora som nosaltres, els bojos, els sentimentals, els que per son nom no som altres que'ls posseïdors d'una fortitut patriòtica tant gran, que ni una mercé ni una cortesia ens pot obligar mai a befar a nostra estimada Catalunya.

TING un amic, un amic entranyable. Junts hem après les primeres lletres. I en aquesta florida de la vida que és l'arborament dels ideals de l'adolescència, sovint els nostres cors s'han abrandat a l'entorn d'una mateixa foguera.

Pro aquest amic meu, és d'una terra malaventurada que'ls seus dominadors li esbarrien la joventut armant-la per a lluites migevals i homicides, a la hora en que en el càlzer de la seva adolescència ja desfullada, granaria el fruit futur; en aquesta hora preciosa en que la joventut, amb plena virior, es llença a la conquesta de les il·lusions de la seva vida amb un lluitar obstinat i fort, per l'amor d'un ideal humà que li farà les gestes nobles i serenes.

Jo he vist al meu amic no habillat d'aquella natural manera que'l feia comfondre's amb mi en el que és extern, tal com en el que és intern es comfonden les nostres ànimes. Jo he vist al meu amic, per aquest motiu, tenint de sofrir el dolor d'una vergonya d'actes no realitzats per ell. I d'aixó me n'he sentit tan trasbalsat el cor, que emportat per la impressió que aquella visió del meu amic obrava en mi, jo l'hauria abraçat a ple carrer si els qui's trobaven al nostre entorn no haguessin pogut pensar que aquella abraçada en lloc d'entrar-la fins el seu esperit, jo la posava damunt la seva roba llampanta i trista alhora.

Pro del torment d'aquesta punyida, me'n ha alliberat la dolça confiança de que al meu amic podran enmotllar-li el cos, però no conseguiran deformar-li l'esperit, perquè ell té un amor i un ideal que li fan forta l'ànima i que l'ampararfen amb el seu braç si vinguessin hores de defalliment i de tenebra.

Joventut qui ets de la terra malaventurada del meu amic: Encèn el foc dels ideals en la teva ànima; fes-hi florir un amor que't faci inexpugnables els principis que la generositat dels teus anys et dicti. Que d'aixó t'en pervin-

drà un sanítos enfortiment del teu caràcter jove.

Que be't cau aquest tremp de l'esperit per a que'ls teus vint anys de gloria, forçat per potestats iníquies a trencar el camí noble del teu viure, no't devinguin una fita vergonyosa, el record de la qual t'acompanyi, com un remordiment, tota la vida.

MAIG.

Vegent passar un gran estol de segadors

Sembla que al blau del cel li manqui amplada per abraçar tota l'immensitat de la feconda plana, coronada amb un ros cobricel de camps de blat.

...I arriben de l'Orient deu mil dallaires, per aterrar a bon temps aquest mar d'or. Flameja'l sol, i vibren en els aires bronzir de dalls i cants de segador.

Vegent l'estol me dic: si sigués méu, i obeïssen constants ma sola véu, els duria camí de Barcelona, que allà baix, plà hi tindríem tasca bona.

P. FERRÉS COSTA.

Rússia central, Agost de 1913.

No som negatius, som pràctics

ELS catalanistes que, malgrat tots els entrebancs i contratemps, hem permanescut immutats baix la bandera de la «Unió Catalanista», seguidament som tractats de negatius, per aquells que a tothora, sense escrúpols de cap mena, mercadejant amb la causa de Catalunya procuren encimbellar-se en profit propi.

No és pas gens discutible, molt al contrari, sinó que és evident, que nosaltres amb la nostra tasca feta pas a pas, fem que resulti tasca profitosa, ja que'ls adictes que venen a sumar-se en les nostres rengleres, són gent conscienta, i, sense impacientar-se, treballa i espera amb el convenciment de que, la gran causa que discutim per a la nostra terra, no és obra fàcil per a triomfar dintre una temporada més o menys curta, o més o menys llarga, sinó que és obra d'anys i més anys.

En canvi, girem els ulls vers els nostres detractors, i fixem-nos amb la gent que entra a formar a l'entorn del catalanisme partidista i veurem que, en sa gran majoria, miden la bondat i la lògica del catalanisme, segons el resultat d'unes eleccions i del triomf o derrota de qualsevulga regidor o diputat, de la comunió a la qual s'hi troben afiliats temporalment.

Des de RENAIXEMENT hem tingut ocasió d'observar la diferència que hi ha entre la gent que seguidament entra i surt d'aquell catalanisme *modern*, a la gent que ve o torna amb nosaltres; ja que, molts dels redactors, hem passat les beceroles del catalanisme en aquelles entitats de la Unió que's deien «Lliga de Catalunya», «Centre Escolar Catalanista» i «Associació Popular Catalanista» en quals entitats l'home que avui té quaranta anys i no és coneixedor de la tasca realitzada per elles, no és possible que senti el catalanisme amb l'abnegació que és menester per a contribuir a l'assoliment del triomf de Catalunya.

Ho hem observat i ho observem cada dia; perquè en les nostres llistes de subscripció hi venen acudint noms coneguts de temps, que perteneixen an el grán nombre de gent que, com nosaltres, no han cregut mai amb l'evolucionisme *pràctic*, ahir i avui fracassat, i s'havien quedat a casa, durant la llarga època que amb la capa del Catalanisme, s'hi han fet tan-tes moixigangues.

JOAQUIM DELCLÓS I DOLS.

Escolteu, joves

L'ACCIÓ sense cultura és com un arma perillosa en les mans d'un infant. Es més temerós un home d'acció sense cultura, que un centenar d'intel·lectuals apàtics; perquè mentres aquells amb el seu indiferentisme ocasionen una pèrdua, una merma importantíssima a l'avenç espiritual del poble, aquell amb la seva acció produeix mals irreparables.

La cultura és per a l'home el timó que religiosament el portarà de dret a l'horitzó anhelat; es la força que l'empeny a un major coneixement de la vida, per a indicar-la amb tota exactitud, és el punt de partida de tota investigació, de tot el que tendeixi al coneixement i possessió absolutes de la veritat. L'home de cultura és ric en judici i en mesura. Difícilment deixa arrossegar-se per els convencionalismes, ni dona fé a les ideologies de darrera hora. Actúa perquè té'l ver concepte de la ciutadania, coneix sa missió i capeix la dignitat de ella. Tot el que fa, ho fa en conseqüència, i de tota acció en fa acte de dignitat. Estima a la Patria i a la Ciutat, i per elles és tot el seu entusiasme, tot és seu, amor i abnegació; l'home de cultura, difícilment és egoista. És auster, i per consegüent, noble i honrat, i aspira a la constitució de la família per al bé de la Patria i de la Ciutat. Si és jove, defensa amb santa exaltació les ideologies més pures, i si és vell, amb l'experiència de la primera edat, procura encarrilar l'actuació de la joventut, jamai afeblir-la amb pessimismes i hipocresies, que l'home de cultura aborreix—noble aborriments—als hipòcrites i exerceix el més preuat culte, sempre, sempre, a l'optimisme.

Una joventut inculta, és com una noia de bellesa extraordinària pro que és tal el seu deixament i brutícia, que malgrat sa bellesa, esdevé repugnant. Naturalment que la societat—la Patria, la Ciutat—en sofreix la manca, perquè la joventut inculta no actúa i si actúa és indisciplinada i negativa, per consegüent infructífera. Pro no és sols aquest el perill de la joventut inculta, sino l'endarreriment que al progrés humà ocasiona el seu endarreriment intel·lectual.

No hi ha lluita més bella que la de una joventut perfecta, això és, educada i instruída, lluita de cors a cors, de noblesa a noblesa, lluita digna, plena d'exaltacions quimèriques molt justes en l'edat més bella, en aquella edat en la que'l pensament va sempre més enllà de

la realitat, sens que això vulgui dir, però, que moltes vegades no haguem vist traduir en realitat els més atrevits somnis.

Precisa la formació de una joventut culta, per a realitzar aquella acció tant noble, que ha de portar-nos a la realitat de l'ideal de ciutadania: l'educació de les multituds. Sols aixís podrem *obligar* als nostres intel·lectuals a devallar a la plaça pública per a colcejar-se i confraternitzar amb el poble, il·luminant-lo amb les irradiacions dels concells llurs, al revés del que avui fan que reclosos en Instituts i Acadèmies, sols n'ixen en els moments de greus commocions, per a llençar sobre'l poble les imprecacions i les acusacions les més injustes.

La cultura ha de deixar d'ésser burgesa per a esdevenir popular. Tothom hi té dret al seu perfeccionament i a la possessió d'una major riquesa intel·lectual; difícilment podràn unificar-se les castes socials i per això ha de procurar-se la possessió del pa espiritual a tots els necessitats que'n sentin fam. Ha d'ésser aspiració propia de la joventut la possessió de la cultura, no per a satisfer les esmentades ansies de perfeccionament solament, sinó per a que, un cop assolida l'anhelada perfecció, contribuir generosament amb ella a l'il·luminació dels cervells obscurs. Perquè és el més dels repugnants egoismes el de l'home que posseint una apreciable riquesa intel·lectual, romanguí reclòs a casa seva gosant, egoísticament, del propi saber sens fer-ne partícip a aquest troç d'humanitat que va en tot moment per ací i per allà cercant l'home generós que li mostri el camí de la llum. La riquesa intel·lectual, com també la material, quan sols serveixen per a satisfer vanitats i personals concupiscències, com que cap profit reporten a l'humanitat, no tenen dret a existir, i existint, a ésser respectades i considerades.

La joventut, amb la possessió de la cultura, obté la de la moral, virtut imprescindible i d'un valor poderosíssim en la formació del caràcter de l'home, i en la possessió d'una i altra hi ha el culte a la disciplina, part integrant del fet ètic.

Hem de fer poble, formant ciutadans conscients, contribuint amb les ensenyances de les nostres escoles a la formació de grans caràcters i de fer més voluntats i a l'educació d'aquestes.

F. ROSELL.

El R. D. de Mancomunitat

II.

FOLLS d'alegría els *lacayos* que l'Estat Espanyol té a Catalunya, amb la perspectiva de manejar un grapat de milions en la Mancomunitat, començaren a dir coses falses com la de que aquest R. D. es el reconeixement oficial de la personalitat de Catalunya, que és el primer pas envers la deslliurança de nostre poble, etc.

Prescindint ara del valor que un tal reconeixement podria tenir—que nosaltres no podem estar satisfets fins que aquest reconeixement siga fet en un altre tractat de París—és ben clar que aquest R. D. no inclou el reconeixement de la Nacionalitat Catalana, ni de cap altre de les nacions—que mancant a tota realitat son ara dites regions; com si Espanya fos una Nació!—qui estan aferrades a l'Estat Espanyol, car el R. D. no diu pas en lloc que les Diputacions que's mancomunin, hagin d'ésser precisament de la mateixa regió. A més, en tot l'articulat—o més ben dit, en l'article primer, que'l segon no'ns fa al cas—no's parla per a res de Catalunya, i en el preàmbul s'hi citen una serie de lleis que havien d'ésser d'aplicació general a tots els domenys de l'Estat Espanyol, i els fets mateixos ens ensenyen que en així com s'és constituïda la Mancomunitat Catalana, també ho és estada la Castellana.

A més, cal notar encara, que'ls resultats que d'aquest decret podran eixir, seran tots d'un ordre purament administratiu, i si d'això s'en diu la reconstituïció de nostra Patria, cal preguntar: és que Catalunya, és una persona únicament i exclusiva administrativa? és que nostre amor a Catalunya i nostres ansies per sa deslliurança, restaren sadolles per una concessió—tant ampla com se vulga—però sols administrativa? és que nostre Catalanisme es resol amb una solució descentralitzadora?

De cap manera. Catalunya es una Nació i per lo tant sa personalitat ha de transcendir, no solament a l'aspecte administratiu, sino a tots aquells qui plegats integren una Nacionalitat, en així com el jurídic, polític, etc., Catalunya, és una concepció massa elevada, per a que pugui ésser confosa amb un orgue administratiu, destinat a la fundació d'escoles i a

la construcció de carreteres. La descentralització, i el nacionalisme, són coses totalment diferents—l'oblidar-ho es ço que tantes confusions ha engendrades. La descentralització, és l'ordre administratiu, i cab en tots els Estats, tant si és l'Estat-Nació, com si no ho és.—Anglaterra no és nació i Suïça sí, i en abdos Estats, hi ha regim de descentralització.

En canvi un problema nacionalista és més complex, car abraça molts més aspectes, per ço que és lo d'un poble que tenint tots sos drets per a ésser lliure, vol passar de l'estat de vida latent en que's troba a exterioritzar-se i a fer sentir sa veu amb personalitat propia en el concert universal de les Nacions. De manera que la descentralització és un problema de Dret Administratiu, o a ço més de Dret Polític, emprò el nacionalisme—al menys tal com nosaltres l'entendem—inclou un problema de Dret Internacional.

Aquestes confusions entre ço que de Dret pertoca solament i única a Catalunya, i ço que fer extensiu a tot l'Estat espanyol es pot, és ço que ha fet aclamar com un pas envers la deslliurança de nostra Patria, ço que sols és una lleugera mesura descentralitzadora. El Parlament anglès aprovà en 1888 el Bill d'Administració local, mes no per això minvaren les reivindicacions irlandeses, ni's donaren per satisfetes, ans al contrari treballaren amb més fermesa per a atanyer el *Home Rule* que avui gairebé es pot dir que ja tenen.

Cal, doncs, proclamar ben alt, que ço que nosaltres volem no és pas una reforma administrativa, sinó que és una revolució molt més pregonada, volem tot ço que en les Bases de Manresa s'és comprès, i si un colp ho havem assolert no sentim sadolla nostra set de justícia i de llibertat, ja'ns sabrem pendre tot ço de que tinguem fretura per a sadollar-la.

BATRO.

LA CATALUNYA HEROICA

ELS SETI I BLOQUEIG DE BARCELONA-1713-1714

Del 16 al 22 de gener de 1714

Dia 16 de gener

La plaça i el castell feren foc durant tot el dia, lo mateix que la bateria enemiga de Gracia.

Arribà al port una fragata amb quatre gan-guils carregats de farina, ordi, fabes i altres efectes, els quals foren apresats a la costa de Palamós.

Entraren a la plaça sis desertors.

Dia 17 de gener

Fou insignificant el foc que en aquest dia dispararen les dues bandes.

Se confirmà la nova que tant a la Plana de Vich, com al Llussanés, hi havia gran efer-verscencia, i que per afavorir més el movi-ment, el governador de Cardona envià an aquells llocs, alguns quefes i voluntaris per animar al país.

15 desertors d'infanteria entraren a la plaça.

Dia 18 de gener

Un destacament de la guarnició de Santa Madrona, avançà vers el fortí que l'enemic havia construït al turó de la muntanya de Montjuic, lloc on s'entaulà una batussa que causà quelques baixes a un i altre exèrcit; el castell disparà contra els costats de la casa Zafont i vessants de la muntanya. La pèrdua fou de alguns morts i ferits, entre altres el tinent del regiment de la Ciutat que morí el dia 26.

L'enemic rebé molts dispars de canó, al passar alguns carros vers el Mas Guinardó.

Entraren a la plaça 5 desertors d'infanteria.

Se celebrà concell de guerra extraordinari, motivat, en primer lloc, per les noves rebudes de l'aixecament de alguns pobles del Prin-cipat contra els destacaments de Felip V, per a pendre les disposicions oportunes a fi de fomentar dit aixecament, i segonament, ocu-par-se el Concell, prop de les versions que

corrien per la ciutat, en contra del general Villarroel i del Conceller en Cap acusant-los de mantenir correspondencia secreta amb l'e-nemic.

Aquests dos punts eren, doncs, de veritable importancia, a fi de que respecte al primer fossin preses series disposicions per a salvar el país, i al mateix temps respecte al segon s'aclarissin els dubtes i es desvaneixessin les prevencions que contra els dos quefes supe-riors, algun traïdor es cuidava de propagar. Aquest Concell extraordinari, el promogué el Consistori dels Diputats, interessant-se que's posés en clar un assumpte que afectava a l'honra de la ciutat.

En aquest fi els generals En Josep Martí, En Josep Bellver, En Josep Muragull i el Mar-quès de Cullera, remeteren a dit Consistori dictamen per escrit, en el qual tots es demos-traven disposats a lluitar amb gran fè i corat-ge per la defensa del Principat i acreditaven l'honorabilitat i respecte que'ls mereixien les dues grans personalitats, tant injustament difamades, si és que ho havien sigut per quel-cun català.

Dia 19 de gener

Durant el dia se repetí el foc de canó des del castell, en direcció a les avingudes de la casa Zafont, que era per on l'enemic feia les sortides amb més freqüencia, per a atacar a Santa Madrona.

Entraren a la plaça vuit desertors, portant la nova de que la plana de Vich estava insu-rrencionada i en un estat imposant, pel gran nombre de gent armada, la qual havia ocupat els passos d'Arbucies i Sant Hilari, a fi d'im-pedir que'ls destacaments de Felip V hi acu-dissin per a ofegar l'aixecament.

En la Junta 9.ª de Guerra entre'ls assumptes més importants, s'ocupà del Concell de guerra del dia anterior, i atenent a haverse-li partici-pat, que al Conceller en Cap no se li guardà la deguda consideració com a tal ni com a Go-

vernador de la plaça, havent-lo precedit no tan sols els generals, sinó que fins els brigadiers, en qual acte semblaven demostrar no reconèixer-l'hi cap prerrogativa, dita Junta acordà que's fes sabedor al general Villarroel, del disgust que aquest succés havia causat a la ciutat, posant-li en son coneixement que la ciutat tenia resolt el que dit Conceller en Cap no assistís a altres juntes o concells de guerra, sempre i quan no se li dongués el seient i tractament que per dret li corresponia. Ademés dita Junta excitava al general en quefe, per a que atenent-se a les favorables noves que's rebien del país, dongués, lo més prompte possible, qualche plan d'operacions militars, esperant que la seva resolució fos comunicada a la ciutat, per a que, per la seva part, pogués donar les ordres i disposicions que fossin necessaries.

La ciutat disposà pagar al tinent coronell En Ramón Bordas, 657 lliures, 8 sous, per haver-se introduït a la capital, amb la seva ajuda, 116 ovelles i 50 moltons.

En aquest dia la Diputació envià al Marquès de Montnegre, que era son embaixador a Viena, una detallada comunicació, exposant-li l'estat en que's trobava Catalunya, per a que influís prop de l'Emperador i poguer aixís aconseguir sa protecció tant esperada.

Dia 20 de gener

Tant la plaça com el castell, feren bastant foc de canó contra les tropes enemigues que passaven dels quarters de Gracia al Mas Guinardó.

Entraren a la plaça sis desertors, la mitat d'infanteria i l'altra de cavalleria, els quals manifestaren que en el campament setiador hi havia gran pànic, a conseqüència de l'aixecament de Vich. Això se confirmà, per haver-se pogut observar que a les muntanyes veïnes al campament, s'hi notaven piquets de tropa i alguns treballs de defensa per a resguard i seguretat del campament setiador.

Durant la nit una partida de cavalleria enemiga, va intentar reconèixer el lloc anomenat el Llatzaref, essent rebuda a trets i obligant-la a retrocedir precipitadament.

A les nou de la mateixa nit, dos oficials i vuit voluntaris d'En Vila i Ferrer, volgueren sorprendre el quarter de Gracia, aconseguint entrar dintre's cordons, donant una descàrrega serrada contra un piquet que estava escal-

fant-se vora el foc, desapareixent els dos oficials i fusellers com per art d'encantament.

Després d'aquesta acció tant valerosa com temeraria, entraren a la ciutat orgullosos de la seva operació que havia deixat a l'enemic confós i espantat.

Dia 21 de gener

La plaça i el castell dispararen quelcunes canonades i per la part de Sant Martí hi hagué quelcun tiroteig entre's voluntaris, no succeint res de notable.

Se pogué observar des de la plaça, que en realitat l'enemic fortificava els extrems del seu camp, construint trinxeres i demés treballs per a bateries, lo qual indicava clarament, el temor que tenia d'ésser atacat pels somatens.

La 24.ª de Guerra, acordà nomenar dos Concellers i dues persones més, amb l'objecte de que units al Braç militar, pensessin la manera d'activar les operacions militars, en servei de Deu, del Rei i del bé públic, ordenant que'l síndic comunicqués aquesta resolució al Consistori dels Diputats i Braç militar. La mateixa Junta acordà també, escriure a l'Emperador, Emperatriu i Marquès de Rialp, pregant-los-hi auxili i protecció, com també als embaixadors Dalmases i Ferrán.

Dia 22 de gener

Durant aquests darrers dies, l'enemic semblava que no pensava en altra cosa que resguardar-se en sos cordons, fortificant totes les avingudes, com si temés d'un moment a l'altre ésser atacat per tots els seus fronts i espalles, disparant únicament ses bateries de Gracia, Fortí i can Navarro, contra les quals contestaven vigorosament la plaça i el Castell.

Entraren a la plaça cinc desertors, assegurant la por del campament enemig, el qual fundava son temor en les noves de l'increment dels somatens i al mateix temps amb les probabilitats d'una sortida de la plaça, essent tanta la seva por i n'estava tant persuadit, que dia i nit tenia reforçat totes les guardies, doblats els piquets, i amb crescuda guarnició sobre les armes, a tots sos cordons.

S'escampà per la Ciutat, la nova d'haver sostingut, els somatens, una forta topada amb un destacament enemig, sobre Arbucias i Sant Hilari.

La mare cega

QUANTES vegades ens hi havíem fixat amb la captaire! Sempre arraulida an aquell carreró amb nom de martiri, que sembla mal disposat per demanar-hi les engrunes dels viants, comptant que n'hi passen tant pocs; arrossegant-se per terra, tapades les vergonyes amb un vestit espellifat que recordava altres temps d'abundor en una casa burgesa. Quina vista, la de la pobra dòna: uns ulls grossos com de vidre foragitant-se de llurs conques, fixos, sense un raig de claror que hauria fet contraure aquella cara bruna pel colrament del sol i serena, i per la manca de condícia. Al cap, una troca embullada d'uns cabells entortolligats i aspres, bruts, d'una rojor repugnant com un feix de crin.

—Una caritat per la cegueta... i els meus fillets!

Quantes vegades l'havíem sentida la cantarella trista com un plor de paraules; *i els meus fillets* havíem endevinat que eren tota una farsa d'aquestes que arrangen els pobres de cor i de diners, llogant criatures als mendicants per inspirar llàstima.

Qui sab de qui devien ser-ho de fills aquelles criatures estranyes! La més grandeta, d'uns tres anys, rodolava per terra sense ni fer cas dels passants, ni dels veïcols que podien *fer-li el favor* de lliberar-la; d'una altra, ja no s'en cantaria gall ni gallina, que un carro o un automòvil o un minúscul carretó haurien vençut el seu cos, per esgarrifança dels llegidors de diaris horripilants i dolor de la família llur. Aquí que ningú hauria fet cap escena, no venia la desgràcia que hauria sigut una sort. L'altra, era menuda i escanyolida; tot just els peuetes fóra dels volquers, restava sobre la falda de la captaire estirada, sense ni plorar, com si la cantarella pidolaire ja fos prou plor per un carrer estret i trist amb nom de martiri. Era un farsell de roba amb un pilot de carn a dintre, figurada de persona; s'hauria dit que era una imatge de cera si hagués sigut vistosa com totes les figures de cera; si no hagués esparverat d'esgarrifosa estranyesa; immòvil, indiferenta a tot lo que passava en el món, com si les sensacions més intuitives no s'haguessin fet per a ella. Totes dugues devien constituir una maravel·la de criatures de lloguer que no era possible demanar ni més visió de pobresa ni més quietut. Ah! com l'hauríem apalliat el galloful que s'en gaudia. Tot és egoïsme al

món; tot serveix per a traficar, fins lo més baix, fins la mateixa miseria, com una afrosa mercaderia.

* * *

Els homes devem tenir una gran facilitat en ésser crudels que sempre 'ns deixem portar més aviat per una calificació dolenta, quan la fem de passa-volant. El criteri dels actes que passant ens costa tant poca cosa! El donem sense que ningú ens el demani; de vegades a nosaltres mateixos del cap al cor, com un afany d'ésser per tot encara que la rapidesa 'ns faci pensar lleugerament.

Avui hem vist les dugues mateixes criatures de sempre, deixades en el fàstic d'aquella brutícia que rarament va desaparellada de la gent mendicant. La mare amb la cantarella commovedora. Sí, era la mare: una mare d'aquells infants bruts i encantats com ella, sense il·lusions ni xamosors de mainada, que'ls havíem ofés endevinant-los fruit d'un monstruós mercadeig; una mare que, oh extranyesa! feia una bona basarda que un s'en apartava com si temés encomanar-se'n quelcom.

Al passar ens hem adonat que tenia el pit abandonat enfora, d'una carn color terrós com d'immundícia heretada, i un murgó gros com una deformitat, totjust hi destacava al bell mig, més net, pel contacte dels llavis infantils que lletava. Mireu quina esgarrifança; un pit abandonat sense que la mare noti la manca de contacte del menut, i aquest sobre la falda, de boca terrosa, sense una queixa, mirant els adoquins o no mirant, que fóra ben fàcil que també fos cego si tenim memòria de l'encantament de sempre.

La mare era un cas: hi deuria haver una gent que semblessin crudels i fossin bons, que privessin en aquets desgraciats: primer, de captar, perquè per això hi han o hi haurien d'haver llocs de reculliment tot lo amables possible; segon, privar-los la procreació com una mida de fortalesa de la raça, i una manifestació de bondat humana.

Una mare-màquina, que canta amb plors la seva ceguera i no's dona compte de res: que viu casi insensibilitzada, amb uns ulls que no miren mai enlaire perquè no esperen gràcia de llum, no té dret a que un home —quin desgraciat ha d'ésser?— la posseeixi per luxúria i engendri sers humans defectuosos i miserables, que continuaran la seva mateixa trista vida, de lo que ja podríem dir-ne professió de captaire.

Si l'estada al món ha d'ésser sapiguent apriorísticament que s'ha de caminar en fang de llàgrimes i baixeses, és condemnar a un ignocent; és com si's volgués que no s'acabessin mai els que reneguessin de la llum i dels goigs al no poder gaudir-ne.

Sentím esgarriament d'haver parlat d'un tema dels que mai se resolen, per això...

FURMIKETO.

Sempre la mateixa cantada

ES realment curiós lo que passa a la gent de Madrid i, especialment, als periodistes madrilenys, al comentar les coses de Catalunya, i sinó vegis a propòsit de les Mancomunitats, lo que diu, entre altres coses, l'ABC en un article titulat «El idioma i las Mancomunidades»:

«L'universalitat de la vida moderna va igualant als pobles i acomodant-los al tipu general d'un patró únic; tot va essent en ella semblant i comú: civilització, costums, ideals, aspiracions i creencies; lo únic que veritablement els separa és l'idioma; la llengua patria és la única valla infranquejable que s'interposa encara entre les nacions amb major força i més seguretat que la linia convencional de les fronteres.

«Sempre és l'idioma el que'ns adverteix que sortim de la patria, que en altra som estrangers, i per lo mateix que és separació divisoria és també llaç d'unió i d'amor entre'ls pobles que se'n serveixen».

Després de llegir això, un no sab a que atendre's, si pensar que'ls castellans, quan parlen del nostre moviment, pateixen d'una monomania separatista, o ens combaten purament per sistema.

Sempre la mateixa cantada!

Doncs, aquest senyor, sense donar-se'n compte, naturalment, justifica la nostra infransigència i la gran necessitat de propagar arreu les doctrines santes del Nacionalisme amb més entusiasme que mai.

Perquè, si aquest senyor reconeix perfectament que la llengua és l'encarnació més viva

d'un poble, com és possible que nosaltres, catalans, poguem tolerar l'imposició d'una llengua estrangera com ells volen imposar-nos?

No justifica aquest senyor el nostre lema de que «volem que siguin catalans quants a Catalunya desempenyin càrrecs públics»?

No és per a nosaltres dolorós trobar homes *hidalgos* com els de Correus, per exemple, que no saben, millor dit, no volen saber lo que és un *segell* ni aont escau Lleida, sabent perfectament lo que és un *timbre poste* o aont escau Múchen o London, com deia molt bé *La Veu de Catalunya*?

No és excitant veure de la manera brutal que són atropellades les multituds que en manifestació canten l'Himne d'un Poble com els «Segadors» i ni tant sols molesten, quan cantant la marxa del *Gallo* surt d'una cursa de braus una manifestació portant en triomf un torero, per vergonya de la civilització?

I, segons aquest senyor, mentres nosaltres parlem la llengua castellana, tot serà amor i unió, però quan parlem en català, en la nostra llengua, la única, tot serà desunió i odi!

Després d'aquestes clares manifestacions, que ja's van repetint massa sovint, podem també repetir aquella pregunta nostra:

Quins són els separatistes?

A. VIDAL I ROIG.

Cançó de gratíut (*)

Des que s'ha fet realitat l'Amor,
tota sapiència m'ha sigut donada;
car el món l'ha reclós una mirada
i l'Infinit l'ha limitat un cor;

i aquests ulls i aquest cor, la Dona amada
m'ha ofert en eucarística esplendor,
perquè en fes pensament la veu rimada
i els homes fossin conscients d'amor.

María en nom, Beatriu en esperit,
és la que avui mon pensament governa:

oh germà inconegut, que has deixondit
al vers ardent ton cor acondormit,
sigui el teu llavi una lloansa eterna
en vers Aquella per quí el vers s'ha escrit...!

MIQUEL DE PALOL.

(*) Aquesta poesia, per una confusió lamentable, va deixar de publicar-se en el número de Cap d'Any, per al qual el seu autor ens la havia enviada, donant-li amb aquesta nota la nostra excusa.—N. de la R.

En els moments d'ara, que's ressent

RENAIXEMENT

com cada any, de les inevitables desercions dels que's cansen fàcilment de les coses, recomana als seus amics, que procurin obtenir algunes adhesions, fins a nivellar, al menys, la nostra llista de subscriptors.

CATALANISTES DE L' INTRANSIGENCIA:
UNA GRACIA D'INTERÉS PER L'IDEAL

Per a l'ignasi Iglesias

POETA: Haveu escrit en aquest estimat periòdic un treball dedicat als aucells; no podien trobar millor advocat, i creieu que'n necessiten de defensors.

La persecució, protegida per la deixadesa de qui deuria impedir-ho, és cruenta.

En aquest temps rigorós, els caçadors redoblen les llurs escomeses i, sigui allí on sigui que aneu d'excursió, vos torba el poètic encant de la Natura, la multitud d'incivils perseguidors del millor ornament dels boscos.

Arreu gent, la major part d'aspecte obrer, que amb seguretat té sempre a flor de llavi el mot sacrossant de Llibertat, espera amantada, valguent-se de tota mena d'aparells i medis, la presa que li porta el mal temps i va destruint-se un realç de la bellesa de les nostres encontrades a l'ensempe que's malmet una bona part de fidels auxiliars de l'agricultura, sens que'l pagés s'adongui de lo que pert ni les autoritats fagin complir la llei; al contrari, en nostra Rambla, oh contradicció! oficialment se cobra per llocs on s'hi venen aucells declarats útils.

Pel cantó de fer desvetllar el zel dels encarregats d'impedir les infraccions, res pot fer-s'hi, perquè és mal inveterat l'incuria; busquem, doncs, el remei per un'altra banda.

El vostre nom és un prestigi; amb ell i el de alguns altres que volguessin associar-se a l'obra en nom de la Bellesa, de la Poesia i de la Cultura—el nostre Apeles Mestres no fóra pas sord—podrien organitzar-se en les moltes societats que tenen secció dramàtica, vetllades a benefici dels gastós que podrien produir-se per a fer propaganda a favor del respecte dels aucells. En les esmentades vetllades, en les

que s'hi representarien obres dels autors que volguessin adherir-se a l'idea, podria precedir a la representació un breu parlament glosant el motiu de la vetllada. Aquestes s'hauria de procurar celebrar-les en entitats que apleguin major nombre d'element obrer i el prefaci-conferencia, serviria per a infiltrar el convenciment tal vegada a qui ja tindria a punt els enginyers per a la caçera de l'endemà.

Un dels medis de propaganda podria ésser l'impressió i difusió de fulles en les que s'hi fessin veure les ventatges materials que reporten les petites aus, i repartir-les per les poblacions rurals de Catalunya. Recalco lo dels beneficis materials, perquè'm sembla lo més pràctic per a commoure als pagesos. Si'ls resultats arribessin a fer-ho possible, podrien organitzar-se conferencies pels pobles. Altre ressort també recomanable, fóra excitar als mestres, rectors i demés persones que per llur càrrec tenen ascendent, perquè cooperessin an aquesta tasca.

Esboço sols; talent i voluntat teniu per a ampliar i millorar lo embastat, i ara excuseu que hagi molestat vostra atenció qui sols enveja veure la nostra Catalunya plena de cultura.

J. B. SURRIBAS.

Corrandes

Un dia'm vas demanar
que't cantés una corrandia;
una sola no pot ser,
que, per tu, tot l'any ne canto.

La fruita és bona a l'estiu,
com per Tots Sants les castanyes;
mes jo m'estimo molt més
un bes donat pels teus llabis.

Si el sol de dia és el Rei,
la lluna és de nit Regina,
tu regentes el cor meu
igual de nit que de dia.

AMPLIRDANÉS DOLS.

•• RENAIXEMENT ••

REDACCIÓ: Caçador, 4, 1.er

ADMINISTRACIÓ: Canuda, 45

Preus de subscripció: 2 ptes. trimestre

En honor de Na M.ª Josepa Massanés

AL celebrar-se el dia 16 de maig del passat any de 1913, en el Centre Català de Sabadell, el primer Homenatge públic, rendit a la intel·lectualitat de la dona catalana, en la persona de la llorejada poetessa D.ª Agnès Armengol de Badia, la Sra. Monserdà, presenta al acte, recordant els rellevants mèrits de la eminent literata Na M.ª Josepa Massanés, que morí a Barcelona en l'any 1887, proposà fer una sol·licitut a l'Excm. Ajuntament de Barcelona per a demanar la col·locació del retrat de tan eminent poetessa, en la Galeria de Catalans il·lustres.

Acceptada la idea amb gran entusiasme per les personalitats allí presents, se passà a redactar la petició que firmaren les Sres. Monserdà de Macià, Armengol de Badia, Carme Karr, Agna de Valldaura, Domenech de Cañellas, Agna Canals i Antonia Bardolet; seguint les firmes dels Presidents del Centre Català, Centre Excursionista, Centre de Dependents del Comerç i de la Indústria, Orfeó, junt amb les dels Diputats, Srs. Cruells, Folguera i Durà i directors de periòdics locals.

Portada la sol·licitut a Barcelona, la intel·lectualitat femenina, ha encapselat les fulles d'adhesions, amb les firmes de Victor Català, Bonnemeison de Verdaguer, Vda. de Miquel i Badia, Narcisa Freixas, Lluïsa Vidal i altres notabilitats.

Segueixen les fulles d'adhesió d'Entitats barcelonines, que encapsalen les firmes del President de la Diputació Sr. Prat de la Riba, la del difunt Rector de la Universitat, Sr. Baró de Bonet, i Director de l'Institut, En Tomàs Estriche, Delegat Regi, En Marià Batllés, Presidents del Foment del Treball Nacional, de la Associació de la Ensenyança Catalana, del Gremi de Professors particulars de Catalunya, del Círcol Artístic de Sant Lluc; Director del Museu Social, Directora de l'Escola Nacional de Mestres, President de l'Institut de Cultura i Biblioteca Popular per a la Dona, Delegada de la Junta Nacional d'Ensenyança i clouen les llistes de Barcelona, les adhesions dels Mestres en Gay Saber residents en la Ciutat Comtal, encapsalades pels Srs. Guimerà, Apeles Mestres, Francesc Matheu i Josep Carner, i la de literats, els Srs. Rubió i Lluch, Narcís Oller, i Ramón Rucabado.

Omplertes les fulles barcelonines, s'ha passat a la de Tarragona, que està oberta pel President de la Diputació Sr. Mestres, per l'Alcalde de Tarragona Sr. Guasch, pels Presidents de l'Ateneu Tarragoní, Ateneu Tarragonense, de l'Orfeó, del literat En Ferràn de Querol, etc.

Segueix en altra fulla les firmes d'Entitats de Lleida, que encapsala el President de la Diputació Sr. España, Alcalde de Lleida, En Pere Moz, el President de la Cambra de Comerç, el Director de la Societat Econòmica d'Amics del País, etc.

Per fi, hi ha la de Girona, amb les firmes del President de la Diputació Provincial Sr. En Antoni Riera, de l'Alcalde Constitucional, del President de la Unió Gremial, President del Centre Moral Gerundense, etc.

No hi ha per que dir, que la susdita sol·licitut (que un d'aquest dies, serà personalment entregada a l'Excm. Ajuntament de Barcelona, per les Sres. Monserdà, Armengol, Karr i Domenech) tant per la qualitat com per la quantitat de les adhesions que conté, com per ésser estampades a Barcelona, Tarragona, Lleida i Girona, constitueix un valiosíssim Homenatge fet per Catalunya, a la primera de les seves poetesses, la il·lustre i inolvidable Josepa Massanés.

La dificultat de recollir tan crescut nombre de firmes, en les quatre provincies Catalanes, ha estat causa d'haver retardat fins ara, la entrega de la sol·licitut, que no dubtem tindrà la unànim acceptació del nostre Excm. Ajuntament.

NOVES

Hem escullit aquest moment per a donar les gràcies al selecte artista valencià En Joan Mezquita i Almer, qui generosament oferí la seva col·laboració al número de Cap d'Any amb aquell magnífic dibuix, però devem també donar-les-hi per les capçaleres i *culs de llantia* que va fer-nos per torna. S'ha de dir en millor el·logi, que no va treballar més, perquè tampoc li demanàrem altra cosa.

I, ademés de les gràcies, l'hi endressem ara'l nostre testimoni admiratiu; a l'amic l'agraïment i a l'artista la felicitació, doncs, que tot és ben just.

* * *

No extranyin nostres llegidors si en la secció corresponent d'aquest número, no hi troben la crònica musical del concert Barrientos, veritable manifestació d'art català, celebrada dilluns darrer al Palau de la Musica Catalana, puix, com que la empresa d'aquesta Sala, o sigui l'Orfeó Català, no té cap consideració al nostre periòdic — segurament perquè som catalanistes — ens fou impossible obtenir cap entrada amb tot i els treballs que fèrem per a lograr-ho.

N'obstant com que el mateix era a benefici del «Premi Barrientos» si bé ens dóna no poguer-ne donar compte als nostres llegidors, ens fou una satisfacció al veure que'l públic correspongué a la generosa idea de l'eximia Maria Barrientos, no deixant res per a despatxar, fent aixís que'l resultat material d'aquest concert, sigui tot l'esplendorós possible.

Valgui això per a satisfacció de tothom.

* * *

Se troba completament restablert d'una lleu però cançonera malaltia, el nostre estimat company i administrador d'aquest periòdic N'Emili Roig i Trius.

No cal dir quant ho celebrem tant per la seva salut com per a poguer tornar an el seu estat normal la feixuga tasca del periòdic a ell encomanada.

* * *

Dijous passat tingueren lloc les noces de N'Antonia Casas i Briz, germana de nostre estimat Director, En Francisco X., amb el ferm catalanista i conegut crític musical N'Emili Vallès i Vidal.

RENAIXEMENT, que pren sempre part en els dolors i alegríes dels seus, no cal dir amb quin goig envia sa felicitació a abdues famílies a l'ensamps que fa vots fervents per a que als nuvis els sia eterna la seva naixent lluna de mèl.

* * *

L'Esbart Dançaire del Casal Nacionalista Martinec, està ultimant els assaigs i preparatius per a la festa de sa inaugural, que tindrà lloc dintre pocs dies, la qual promet ésser molt lluida.

* * *

L'Esbart Català de Dançaires, amb motiu del IV aniversari de la seva fundació, celebrarà el dis-

sabte i diumenge proper en son hostatge social, Caçador, 4, pral., diversos actes de conformitat amb el següent programa, que no dubtem es veurà sumament concorreguts a les moltes simpaties que's té guanyades tan estimable entitat.

Dia 24, a dos quarts de deu de la vetlla, sessió folk-lòrica: Cants populars; lectura de freballs inèdits folk-lòrics; poesíes patriòtiques; entrega d'un pergami a l'autor del projecte de la senyera; ballets pels dançaires de l'Esbart; parlaments pels representants de les corporacions catalanistes Unió Catalanista, Centre Excursionista de Catalunya, Club Montanyenc, Associació Nacionalista Catalana i de RENAIXEMENT.

Dia 25, a les quatre de la tarde, escullida audició de sardanes per la renomada cobla *La Principa Barcelonina*.

* * *

En el sonet d'En Ramón E. Bassegoda «Les veus de l'orga de Fribourg», que per manca d'espai en el número de cap d'any vàrem publicar en el del 8 de gener, aparegué canviat per el mot «Tribourg» el nom de la coneguda ciutat suïça «Fribourg» a que's referia l'esmentada poesia.

Suposem que'ls nostres llegidors degueren donar-se compte de l'errada, que esperem ens perdonaran, ells i el senyor Bassegoda.

* * *

Per a breu s'anuncia l'aparició a Barcelona, d'una revista literaria novollatina, que durà el títol de l'obra mestra de Virgili, «Eneida».

Aquesta revista serà sostinguda pels mateixos redactors, començant-se a publicar quan s'hagi rebut un mínim de 150 adhesions.

Totes les adhesions, treballs literaris i altra correspondència deu dirigir-se al senyor Secretari, En A. Calderer Morales, Mendizàbal. 18-1-1.^a

* * *

Dilluns passà a millor vida el qui fou Director de *El Poble Català*, En Secundí Puig de Franch. Home afable i bondadós, fou un fervent dels ideals de llibertat i nacionalisme i a ells consagrà totes ses energíes, que més d'una volta li valgueren processos i empresonaments.

El seu enterro, a quin acte hi assistí una nombrosa representació de la «Unió Catalanista» i entitats i periòdics a ella adherits, fou una mostra palpable de les moltes simpaties que s'havia sapigut conquerir en sa llarga vida.

Al donar compte de la mort d'En Puig de Franch (q. e. p. d), RENAIXEMENT envia a s'atribulada família i a la redacció de nostre estimat confrare *El Poble Català* la més sincera i sentida expressió del seu condol.